

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Fejlesztési Bizottság

2009/2149(INI)

25.3.2011

JELENTÉSTERVEZET

a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló
1905/2006/EK rendeletről: tanulságok és a jövőre szóló tervek
(2009/2149(INI))

Fejlesztési Bizottság

Előadó: Gay Mitchell

PR_INI

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	10

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló 1905/2006/EK rendeletről: tanulságok és a jövőre szóló tervek (2009/2149(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 208–211. cikkeire, valamint a 290. és 291. cikkére
- tekintettel az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 18-i 1905/2006/EK rendeletére a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének (fejlesztési együttműködési eszköz) létrehozásáról¹,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek 2000. szeptember 8-i millenniumi nyilatkozatára, amely a szegénység megszüntetése érdekében a nemzetközi közösség által együttesen megállapított kritériumként rögzíti a millenniumi fejlesztési célokat,
- tekintettel a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság együttes nyilatkozata az Európai Unió fejlesztési politikájáról: „Az európai konszenzus” című, 2005. december 20-án aláírt együttes nyilatkozatára²,
- tekintettel a demokratikus ellenőrzésről és a külső fellépések koherenciájáról szóló együttes nyilatkozatra, és az ahhoz kapcsolódó, a költségvetési fegyelemről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről szóló intézményközi megállapodáshoz mellékelte bizottsági nyilatkozatra³,
- tekintettel a fejlesztési együttműködési eszköz jóváhagyásáról szóló közös tanácsi álláspontot hivatalosan elfogadó, a tanácsi jegyzőkönyvbe foglalt bizottsági nyilatkozatokra⁴, és különösen a fejlesztési együttműködési eszköz 5. cikkéről szóló bizottsági nyilatkozatra,
- tekintettel Josep Borrell Fontelles, a Fejlesztési Bizottság elnöke Ferrero-Waldner és Michel egykori biztosokhoz intézett 2007. március 5-i levelére⁵ (D (2007) 303749),

¹ HL L 378., 2006.12.27., 41. o.

² HL C 46., 2006.2.24., 1. o.

³ HL C 139., 2006.6.14., 1. o.

⁴ A Bizottság 2006.10.24-i alábbi közleményéhez mellékelve: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek az EK-Szerződés 251. cikke (2) bekezdésének második albekezdése alapján a Tanácsnak a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszköze létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására vonatkozó közös álláspontjáról (COM(2006)0628).

⁵ Nyilvántartásba véve CMT-2007-1709 számú komitológiai dokumentumként – a melléklet nyilvántartásba véve CMT-2007-1709-2 számú komitológiai dokumentumként.

- tekintettel Ferrero-Waldner és Michel akkori biztosoknak a Fejlesztési Bizottság egykori elnökéhez intézett 2007. március 26-i levelére¹ (A (2007) 5238),
- tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottságának (OECD/DAC) a hitelezői jelentéstételi rendszerek számára szóló jelentéskészítési iránymutatásaira²,
- tekintettel a Bíróság C–403/05. sz. (Európai Parlament kontra az Európai Közösségek Bizottsága) ügyben – egy, a fülöp-szigeteki határok biztonságával kapcsolatos projekt jóváhagyására vonatkozó bizottsági határozat megsemmisítése iránti kereset – a 443/92/EGK rendelet alapján 2007. október 23-án hozott ítéletére,
- tekintettel a 2008. december 16-i 1337/2008/EK európai parlamenti és a tanácsi rendeletre a fejlődő országokban tapasztalható drasztikus élelmiszerár-növekedésre való gyors reagálás lehetőségének megteremtéséről,
- tekintettel az Európai Tanács 2009. október 29–30-i ülésének elnökségi következtetéseire (Doc. 15265/09),
- tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) szervezetének és működésének megállapításáról szóló, 2010. július 26-i tanácsi határozatra³,
- tekintettel a Bizottságnak az uniós költségvetés felülvizsgálatáról szóló, 2010. október 19-i közleményére (COM(2010)0700),
- tekintettel a Bizottságnak a harmadik országoknak nyújtandó jövőbeni európai uniós költségvetési támogatásokról szóló 2010. október 19-i zöld könyvére (COM(2010)0586),
- tekintettel a Bizottságnak „Az EU fejlesztéspolitikája az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés támogatására: Az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele” (COM(2010)0629) című, 2010. november 10-i zöld könyvére,
- tekintettel a Malajzia, Brazília és Pakisztán számára országos stratégiai dokumentumokat és nemzeti indikatív programokat létrehozó bizottsági határozattervezetéről szóló 2007. február 15-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a 2007. június 7-i állásfoglalására a Mercosur és Latin-Amerika számára készült regionális stratégiai dokumentumok és regionális indikatív programok létrehozásáról szóló bizottsági határozattervezetről⁵,
- tekintettel a 2007. június 21-i állásfoglalására az Ázsia számára készült 2007–2013-as regionális stratégiai dokumentum és a többéves indikatív program létrehozásáról szóló

¹ Nyilvántartásba véve CMT-2007-1709-3. számú komitológiai dokumentumként.

² DCD/DAC (2007)39/végleges, 2007.9.4., 145 oldal.

³ HL L 201., 2010.8.3., 30. o.

⁴ HL C 287. E, 2007.11.29., 507. o.

⁵ HL C 125. E, 2008.5.22., 213. o.

- bizottsági határozattervezetről¹,
- tekintettel az együttműködés finanszírozási eszköze végrehajtásának (DCI) demokratikus ellenőrzéséről szóló 2007. július 12-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a 2007-es iraki különintézkedést létrehozó európai bizottsági határozat tervezetéről szóló, 2007. október 25-i állásfoglalásra³,
 - tekintettel a Brazília és Argentína számára a 2008-as évre szóló éves cselekvési programokat létrehozó bizottsági határozattervezetéről szóló 2008. július 9-i állásfoglalására⁴,
 - tekintettel a fejlesztésben részt vevő nem állami szereplők és helyi hatóságok 2009. évi cselekvési programjának létrehozásáról szóló bizottsági határozattervezetről (II. rész: Célzott projektek) szóló állásfoglalására⁵,
 - tekintettel az Európai Parlament 2011. február 3-i, a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszköz létrehozásáról szóló 1905/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából a Tanács által első olvasatban elfogadott álláspontról szóló jogalkotási állásfoglalásra⁶,
 - tekintettel a 2011. február 3-i jogalkotási állásfoglalására a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló 1905/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából a Tanács által első olvasatban elfogadott álláspontra⁷,
 - tekintettel a 2011. február 3-i jogalkotási állásfoglalására a Tanács első olvasatbeli álláspontjáról az iparosodott és egyéb, magas jövedelmű országokkal és területekkel folytatott együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló 1934/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából⁸,
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Fejlesztési Bizottság jelentésére (A7-0000/2011),
- A. mivel a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszközről szóló rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az eszköz keretében folytatott együttműködés átfogó célja, „hogyan a partnerországokban felszámolja a szegénységet”, „beleértve a millenniumi fejlesztési célok elérésére való törekvéseket”,

¹ HL C 146. E, 2008.6.12., 337. o.

² HL C 175. E, 2008.7.10., 595. o.

³ HL C 263. E, 2008.10.16., 624. o.

⁴ HL C 294. E, 2009.12.3., 19. o.

⁵ HL C 304. E, 2010.8.5., 8. o.

⁶ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0032.

⁷ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0030.

⁸ Elfogadott szövegek, P7_TA(2011)0033.

- B. mivel a fejlesztési együttműködési eszközről szóló rendelet 2. cikkének(1) bekezdése értelmében a területi programokban foglalt valamennyi intézkedésnek és tematikus programok keretében előirányzott kiadások legalább 90%-ának eleget kell tenniük a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottsága (OECD/DAC) által létrehozott hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) kritériumainak,
- C. mivel a Bizottság számításai szerint a fejlesztési együttműködési eszköz tematikus programjainak keretében 2007 és 2009 között finanszírozott kötelezettségvállalások csupán 0,2%-a nem felel meg az ODA-kritériumoknak,
- D. mivel az 1999/468/EK tanácsi határozattal (komitológia-határozat)¹ összhangban a Parlament elindította az 1905/2006/EK rendelet végrehajtásának demokratikus ellenőrzésére irányuló folyamatot, beleértve az összes országos stratégiai dokumentum (CSP), regionális stratégiai dokumentum (RSD), tematikus stratégiai dokumentum (TSD) többéves indikatív programok és az éves cselekvési programok (AAP) nagy részének ellenőrzését,
- E. mivel a Bizottság vállalta, hogy a fejlesztési együttműködési eszköz által fedezett országprogramok keretében nyújtott támogatás 20%-át 2009-re az alap- és középfokú oktatásra és az egészségügyi alapellátásra használnák fel e szektorokhoz kapcsolódó projektek, programok vagy költségvetés támogatásán keresztül, a támogatást arányosan elosztva valamennyi földrajzi egység között,
- F. mivel az EU elkötelezte magát amellet, hogy 2015-ig a bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,7%-át fogja hivatalos fejlesztési támogatásra költeni,

Levont tanulságok

1. üdvözli, hogy a Bizottság kész tiszteletben tartani kötelezettségeit a Parlamenttel folytatott, a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz megvalósításáról szóló rendszeres megbeszélések kapcsán; elismeri azokat az erőfeszítéseket, amelyeket azért tettek, hogy a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszközön dolgozó parlamenti munkacsoportok értesüljenek arról, hogy hogyan vették számításba stratégiai dokumentumokról alkotott véleményüket az éves cselekvési programok létrehozásánál;
2. megjegyzi, hogy különösen a félidős értékelés alatt a Bizottság és az Európai Parlament közötti párbeszéd a demokratikus ellenőrzés részeként segített elkerülni a hatáskörtúllépést tartalmazó stratégiai dokumentumok elfogadását, valamint hozzájárult ahhoz, hogy ezek összhangba kerüljenek a fejlesztési együttműködési eszközről szóló rendelet követelményeivel és különösképp az ODA támogathatósági feltételekkel;
3. sajnálja, hogy számos, a demokratikus ellenőrzési eljárás során a Parlament által jelzett aggodalmat az Európai Bizottság nem vett kellő mértékben számításba, különös tekintettel a szegénység felszámolására és a millenniumi fejlesztési célokra;
4. sajnálja, hogy a rendelet 2. cikke (4) bekezdésében lefektetett ODA támogathatósági

¹ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

kritériumok megszegését jelző parlamenti állásfoglalásokra reagálva, az Európai Bizottság 11 érintett végrehajtási intézkedés tervezetből csak 3-at módosított, vagy vont vissza;

5. arra kéri a Bizottságot, hogy fontossági sorrendben, a viszonylagos súlyukkal együtt jelölje meg azokat a kritériumokat, amiket az alapok elosztásánál alkalmazott a DCI országok és régiók között, valamint a területi és tematikus programokon belüli különböző tevékenységi ágazatokban;
6. külön felhívja a figyelmet a DCI alá tartozó területi programok ODA támogathatósági követelményére, és sürgeti a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy mindig biztosítsák ezen jogi kötelezettségeknek való teljes megfelelést;

Tervek a jövőre nézve: alapelvek

7. hangsúlyozza, hogy az Uniónak a fejlesztési együttműködéshez továbbra is szüksége van külön finanszírozási eszközre, amely kizárólag fejlődő országokat céloz és világosan követi az Európai Unióról működéséről szóló szerződés 208. cikkében meghatározott célkitűzéseket; kitart amellett, hogy a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) éves mutatóit a következő többéves pénzügyi keret időtartama alatt reálértéken növelni kellene, hogy eleget tegyenek a célkitűzésnek, miszerint 2015-ig a bruttó nemzeti jövedelem 0.7%-át hivatalos fejlesztési támogatásra költik;
8. hangsúlyozza, hogy az ODA kritériumoknak és különösen az OECD Fejlesztési Segítségnyújtási Bizottsága (DAC) követelményének való teljes megfelelés, miszerint „minden tranzakció elsődleges célja a fejlődő országok gazdasági fejlődésének és jólétének előmozdítása”¹ az új pénzügyi eszköz földrajzi programjai keretében finanszírozandó valamennyi intézkedés feltétele kell, hogy maradjon; a tematikus programok, majd a jelenlegi fejlesztési együttműködési eszköz keretében szigorúbb hivatalos fejlesztési támogatási (ODA) kvóta bevezetésére szólít fel;
9. hangsúlyozza, hogy a millenniumi fejlesztési célok megvalósítása kell, hogy az elsődleges célja maradjon a 2015-ig tartó időszak finanszírozási eszközének; sürgeti a Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy az uniós támogatás maradjon összhangban a nemzetközi szinten egyeztetett célkitűzésekkel, valamint az ENSZ és más illetékes nemzetközi szervezetek által a 2015 utáni időszakra vonatkozó elfogadásra kerülő fejlesztési célokkal;
10. a globális közjavak biztosítása érdekében elismeri az ODA körébe nem tartozó együttműködések szükségességét számos fejlődő országgal; úgy gondolja, hogy egy ilyen típusú együttműködést szabályozni kellene, és a forrásokat egy vagy több külön eszközön keresztül kellene lebonyolítani annak érdekében, hogy az átláthatóság biztosítva legyen, valamint hogy a fejlesztési együttműködés sajátos jellegét megőrizzék, mint önálló szakpolitikai területet a külkapcsolatok terén; kitart amellett, hogy összhangban az Európai Tanács 2009. október 29–30-án tett állásfoglalásával az éghajlatváltozás elleni küzdelem nem áthatja alá, illetve nem veszélyeztetheti a szegénység elleni küzdelmet és

¹ Lásd OECD/DAC: „Jelentéskészítési iránymutatások a hitelezői jelentéstételi rendszerek számára”

a millenniumi fejlesztési célok elérése terén való további előrehaladást, valamint hogy a szegénység csökkentésére korlátozottan rendelkezésre álló hivatalos fejlesztési támogatás forrásait nem kellene a fejlődő országokban nem fejlesztési célokra fordítani;

11. egyetért a fejlődő országok különböző csoportjaival szembeni differenciált megközelítés szükségességével, valamint azzal, hogy a felemelkedő országok számára a hagyományos pénzügyi segítség kevésbé relevánssá válhat; úgy véli, hogy a felemelkedő országoknak szánt segítségnek – miközben elősegíti a fenntartható gazdasági növekedést – továbbra is a partnerország fiskális politikájának támogatására és a hazai bevételek mozgósításának elősegítésére kellene koncentrálnia, amelynek a szegénység és a segélyektől való függőség csökkenéséhez kellene vezetnie;
12. hangsúlyozza ezért, hogy a jövőbeni fejlesztési együttműködési eszköznek továbbra is le kell majd fednie a földrajzi régiók minden országát, az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottságának fejlődő országokat tömörítő listájának megfelelően;
13. a Bizottság és a tagállamok közötti szorosabb együttműködésre szólít fel az EUMSZ 210. cikkének megvalósítása érdekében, és támogatja a közös európai stratégiai dokumentumok fejlesztését;
14. megerősíti a felhívását, miszerint az Európai Fejlesztési Alapot (EFA) az EU költségvetésének részévé kell tenni, amely egyszerűsítene az eljárásokat és növelné az uniós segélyek hatékonyságát és eredményességét; kitarthat emellett, hogy ennek nem szabad az uniós szinten fejlesztési együttműködésre és az EFA-ra fordítható teljes összeg csökkentéséhez vezetnie;
15. hangsúlyozza a Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat, a nem állami szereplők, valamint a helyi hatóságok közötti rendszeres és strukturált párbeszéd szükségességét a programozásról, valamint a stratégiai dokumentumok végrehajtásáról és értékeléséről;
16. hangsúlyozza a rugalmassági rendelkezések szükségességét, amely képessé tenné az Uniót, hogy a szükségletek és prioritások tekintetében fellépő igényekre reagálni tudjon; javasolja a nem programozott korlátozott támogatási keretek EFA modelljének, mint a jövőbeni fejlesztési együttműködési eszköz lehetséges modelljének vizsgálatát; hangsúlyozza mindazonáltal, hogy a rugalmasabb módon felhasznált pénzügyi támogatásoknak követniük kell az eredeti fejlesztési célokat;
17. úgy véli, hogy az új fejlesztési együttműködési eszköznek a célzott, rugalmasabb, az instabilitás esetére nyújtott segítségnek kellene alapjául szolgálnia; úgy véli, hogy az új pénzügyi struktúrának hozzá kell járulnia a segélyezés, a rehabilitáció és a fejlesztés megfelelő összekapcsolásához;

Tervek a jövőre nézve: területi és tematikus programok

18. felszólít, hogy szabják meg, hogy a területi programok alá tartozó kiadások 20%-át alapvető szociális ellátásra kell fordítani az ENSZ millenniumi fejlesztési céljainak megfelelően (a 8. fejlesztési céljának 8.2-es indikátora: Globális fejlesztési partnerség kialakítása);

19. ragaszkodik a költségvetési támogatás szigorú jogosultsági kritériumaihoz; kitart amellett, hogy a Bizottságnak kerülnie kell e lehetőség alkalmazását azokban az országokban, ahol a közkiadások átláthatósága nem biztosítható, hogy a költségvetési támogatást mindig kísérnie kell olyan intézkedéseknek, amelyek fejlesztik a befogadó ország parlamenti ellenőrzését és a pénzügyi ellenőrzési kapacitásokat, továbbá növelik az átláthatóságot és a nyilvánosságának az információkhoz való hozzáférését, valamint lehetővé teszik, hogy a civil társadalmat be lehessen vonni a támogatás ellenőrzésébe;
20. megjegyzi, hogy minden, a fejlesztési együttműködési eszköz alá tartozó tematikus program helytállónak bizonyult, de némi célkorrekcióra szólít fel az új kihívások tükrében, úgy mint a globális pénzügyi és gazdasági válság, a globális élelmiszerválság, az éghajlatváltozás, valamint a törékeny helyzetű és átalakulóban levő államok különleges igényei;
21. kitart amellett, hogy a jövőbeli migrációra vonatkozó tematikus programokat teljes mértékben össze kell hangolni az Unió fejlesztési célkitűzéseivel, valamint hogy a program keretein belül történő alapfinanszírozásnak ki kell elégítenie a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) jogosultsági kritériumait;
22. hangsúlyozza, hogy a „Befektetés a humántőkébe” című új tematikus programnak a megvalósításuk terén hiányokat mutató millenniumi fejlesztési célok elérésére, valamint a rossz MDG-mutatókkal rendelkező országokra kell koncentrálnia;
23. megismétli, hogy az EUMSZ 290. cikke teljes mértékben alkalmazható a fejlesztési együttműködési eszköz vonatkozásában, ezért emlékeztet arra, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok alkalmazása kötelező az olyan döntésekre, amelyek megfelelnek az EUMSZ 29. cikkében foglalt kritériumoknak, úgy mint az általános célkitűzésekre, a prioritásokra, a várt eredményekre és a pénzeszközök kiutalására vonatkozó döntések;

o
o o

24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

BEVEZETÉS

A 2011-es év stratégiai pillanat a fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközének létrehozásáról szóló 1905/2006/EK rendelet négyéves működéséből származó tanulságok levonására. A Bizottság bejelentette, hogy a 2013 utáni többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatait a nyári működési szünet előtt, a külső fellépés finanszírozási eszközeire vonatkozó jogalkotási javaslatokat pedig az év során később terjeszti elő. E jelentés célja, hogy a Parlament – a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz végrehajtásának ellenőrzéséből levont tanulságok alapján – már korai stádiumban kialakítsa álláspontját az uniós fejlesztési együttműködés új finanszírozási eszközéről.

Levont tanulságok

A fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz hatálybalépését követően az Európai Parlament Fejlesztési Bizottsága négy (jelenleg öt) állandó munkacsoportot hozott létre abból a célból, hogy ezek gyakorolják a Bizottság által javasolt főbb programozási dokumentumok tekintetében a Parlamentet megillető ellenőrzési jogot. E folyamat tartós és strukturált, elmélyült párbeszédhez vezetett Fejlesztési Bizottság és a Bizottság között, amely mindkét intézmény számára hasznos tanulási folyamatot jelentett: megismertük a programozás során a Bizottság előtt tornyosuló nehézségeket, és az előadójuk reméli, hogy a Bizottság is jobban megismerte a Parlament demokratikus ellenőrzésben betöltött hatásköreinek gyakorlati jelentését és munkamódszereinket.

Noha a párbeszéd építő jellegű volt, és a Bizottság jelentős erőfeszítéseket tett, hogy tájékoztassa a munkacsoportokat a parlamenti ajánlások nyomán követéséről, sajnálatos módon ez mégsem sarkallta a Bizottságot bizottságunk számos kérésének vagy a Parlament által elfogadott állásfoglalásoknak a figyelembe vételére¹; a fejlesztési együttműködési eszköz irányítóbizottságához benyújtott bizottsági végrehajtási rendelkezés-tervezet csak elvétve tükrözi a Parlament álláspontját.

Csalódottan vettük azt is tudomásul, hogy a Parlament által az ellenőrzéssel kapcsolatban elvégzett jelentős munka semmilyen reakciót nem váltott ki a fejlesztési együttműködés eszközének irányítóbizottságában (DCI-bizottság) tevékenykedő tagállami képviselőktől. A tagállamok – ellentétben Parlamenttel – nem összpontosítanak annak ellenőrzésére, hogy a bizottsági javaslatok megfelelnek-e a fejlesztési együttműködési eszköz jogi rendelkezéseinek (különösen az ODA kompatibilitási követelményének).

A párbeszéd alapján a legfőbb problémát a fejlesztési együttműködés uniós külső fellépések között elfoglalt sajátos szerepének értelmezésével vagy elfogadásával kapcsolatos nehézségek jelentik. Ez érthető: a Bizottságon belül fő partnerünk a DG RELEX volt, amelynek fő

¹ A bizottság öt, a plenáris ülés által a Parlament eljárási szabályzatának 81. cikke szerint elfogadott állásfoglalást készített, jelezve ezekben a Bizottságnak, hogy az 11 intézkedés tervezetekben túllépte végrehajtási hatásköreit. A Bizottság azonban csak három esetben igazította ki vagy vont vissza határozattervezetét.

megbízása az Unió érdekeinek külföldi előmozdítása. Szemléletváltásra van szükség annak megértéséhez, hogy a fejlesztési együttműködés az egyetlen olyan politikai terület a külső fellépések között (a humanitárius segítségnyújtás mellett), amelynek célja nem az uniós érdekek szolgálata, hanem a világ leginkább marginalizált és kiszolgáltatott népeinek érdekvédelme: a szegénység mérséklése, fenntartható emberi, társadalmi és gazdasági fejlődés, röviden: a tisztességes élethez való jog.

A Bizottság fejlesztési együttműködési eszközzel kapcsolatban kiadott néhány programozási dokumentuma egyértelműen jelezte az abban rejlő nehézséget, hogy elismerjük fejlesztési politikánk többitől eltérő, speciális feladatát, és konkrét programokon és intézkedéseken keresztül megvalósítsuk azt. Ebből adódóan a dokumentumok nem helyezik egyértelműen a középpontba fenntartható fejlődés összefüggésében a szegénység felszámolását és a millenniumi fejlesztési célokat, melyek pedig a fejlesztési együttműködési eszköz elsődleges és átfogó céljai.

A Parlament teljes mértékben elismeri a fejlődő országokban folytatott bizonyos olyan tevékenységek EU számára betöltött fontosságát (beleértve a kulturális, polgárok közötti kapcsolatokat, a politikai párbeszédet stb.), amelyek nem elégitik ki a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó, az OECD/DAC kritériumokat. Ezeket azonban nem szabad EU fejlesztési költségvetéséből finanszírozni. Ezért szorgalmazta a Parlament egy olyan finanszírozási eszköz létrehozását, lehetővé tenné az Unió számára az ilyen fellépések fejlesztési együttműködési eszköztől eltérő forrásokból történő finanszírozását. Miközben az úgynevezett ICI-eszközzel kapcsolatos véleményét ismételte, miszerint azt nem szabadna a fejlesztési együttműködési eszközökből való forráselvonásból finanszírozni, a Parlament továbbra is konstruktívan fog foglalkozni/belebocsátkozni ezen rendeletről szóló folyamatban lévő tárgyalásokhoz.

Előadójuk elismeri azt is, hogy különösen a stratégiai dokumentumok 2009/2010-es féldős felülvizsgálata során a demokratikus ellenőrzési párbeszéd segítette annak az elkerülését, hogy olyan stratégiai dokumentumokat fogadjanak el, amelyek hatáskörtúllépést tartalmaznak. Vizsgálatunk azonban azt is megerősítette, hogy a külpolitikai érdekek beszivárgásának kockázata, a szegénység felszámolásának és a millenniumi fejlesztési céloknak a szem elől tévesztése és az érdekelttel való megfelelő konzultációval kapcsolatos aggályok nem szűntek meg.

Tervek a jövőre nézve

A következő többéves pénzügyi keret vitájával kapcsolatban a Bizottság jelezte, hogy sor kerülhet a külső finanszírozási eszközök átfogó szerkezetének újragondolására. A figyelembe veendő szempontok körébe tartozik a további egyszerűsítés és az új kihívásokhoz – így az éghajlatváltozáshoz – való igazodás, valamint az Unió belső politikái külső vonatkozásainak megfelelő helye. E korai szakaszban az előadó nem tesz részletes javaslatokat az architektúrára nézve, hanem inkább csak az Unió jövőbeni fejlesztési politikájában megjelenítendő fő elvekre koncentrálna.

A legfontosabb alapelv valamint észrevételeink kiindulópontja az, hogy lennie kell egy külön

eszköznek, amely kifejezetten a fejlődő országoknak szól, és az EUMSZ 208. cikkében meghatározott célkitűzéseket szolgálja. Az átláthatóság érdekében a fejlődő (beleértve a feltörekvőket is) országokkal való, hivatalos fejlesztési támogatáson kívüli együttműködést külön eszközön keresztül kell bonyolítani.

Az architektúra gyökeres átalakításának a több évtizede tartó anomáliára is megoldást kell hoznia: az összes fejlődő ország számára egyenlő bánásmód biztosítása és az uniós fejlesztési politika demokratikus elszámoltathatóságának fokozása érdekében az EFA-t az EU költségvetésének részévé kell tenni. Ennek azonban nem kellene sem a fejlesztési együttműködési eszköz, vagy az EFA finanszírozásának (azok jelenlegi szintjéhez viszonyítva) sem az uniós szinten fejlesztési együttműködésre rendelkezésre álló teljes összeg reálértékben való csökkentéséhez vezetnie.

Megfelelő finanszírozás

Az uniós fejlesztési támogatásnyújtására szolgáló jövőbeni eszközt pénzügyi értelemben megfelelően meg kell erősíteni. Az EU elkötelezte magát amellyel, hogy 2015-ig a bruttó nemzeti jövedelmének 0,7%-át fogja hivatalos fejlesztési támogatásra költeni. E cél teljesítéséhez jelentősen emelni kell majd a jelenlegi uniós támogatási szintet. Tekintve a bizottsági támogatás hozzáadott értékét és a Bizottság új szerepét az uniós és a tagállami fejlesztési politikák koordinálásában (EUMSZ 210. cikk), az uniós költségvetésen keresztül folyósított hivatalos fejlesztési támogatás részarányának legalábbis változatlanul kell maradnia.

Az új fejlesztési együttműködés finanszírozási eszközre vonatkozó éves adatoknak a következő többéves pénzügyi keret időszakában reálértéken jelentősen emelkednie kell.

Emlékeztetve a tagállamok állásfoglalására az Európai Tanács 2009. október 29–30-i ülésén, a Parlament kitarthat amellyel, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó támogatás „nem áthatja alá, illetve nem veszélyeztetheti a szegénység elleni küzdelmet és a millenniumi fejlesztési célok elérése terén való további előrehaladást”, ezért/következésképpen a specifikus fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz, valamint az Európai Fejlesztési Alap célkitűzései elérésére szánt pénzeszközöknek ki kell ezeket egészítenie.

A szegénység felszámolásának középpontba állítása és a hivatalos fejlesztési támogatás kritériumai

A fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz meghatározása szerint valós fejlesztési együttműködési eszköz, különösen a 2. cikk (1) bekezdésének rendelkezései (amelyek a szegénység felszámolását elsődleges és átfogó célként határozzák meg) és a 2. cikk (4) bekezdésének rendelkezései (területi programok esetében a támogatás 100%-ának, a tematikus programok esetében pedig azok 90%-ának kell megfelelnie a hivatalos fejlesztési támogatás kritériumainak) révén.

Az EUMSZ 208. cikkének megfelelően az ilyen rendelkezéseknek a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz későbbi jogutódaiban is meg kell jelenniük, és – amint azt a fejlesztési együttműködési finanszírozási eszköz tapasztalatai is mutatják – akár azok

szigorúbb megfogalmazása is szükségessé válhat. A tematikus programoknak továbbra is tartalmazniuk kell néhány olyan intézkedést, amelyek a hivatalos fejlesztési támogatással nem egyeztethetőek össze, de erre egyértelmű kvótát kell majd meghatározni.

A millenniumi fejlesztési célok elérése a jövőbeli fejlesztési együttműködési eszköz döntő fontosságú célja kell, hogy maradjon, mivel a 2015-ös célkitűzés a következő fejlesztési eszköz időtartamára esik majd. Viszont a szegénység az összes millenniumi fejlesztési célkitűzés teljesülése esetében is sokak számára valóság marad. A 2015 utáni időszakban olyan módozatot kell találnunk, amely biztosítja a még meghatározásra váró, új nemzetközi célkitűzésekkel való összhangot. A Parlament számára fontos viszonyítási pont, hogy a fejlesztési együttműködési eszköz keretében (2009-re) 20%-os az egészségügyi és oktatási jellegű kiadások aránya, a végrehajtás ellenőrzése azonban nehézkes. A jövőbeli eszköz keretében meg kell tartani egy hasonló teljesítménymutatót, de annak – az átláthatóság és az egyértelműség érdekében – az ENSZ 8. (8.2 indikátor) millenniumi fejlesztési céljának meghatározása szerinti „alapvető szociális szolgáltatások” koncepciójára kell majd hivatkozni, és a Bizottságtól szigorúbb jelentéstételt kell majd megkövetelnie.

Az élelmiszerár-válság igazolta a rugalmas és gyors fellépés szükségességét ahhoz, hogy a szükségletek és prioritások tekintetében hirtelen fellépő igényekre reagálni lehessen. Ez nemcsak a külső finanszírozás kialakításában tükröződhet, hanem magában a fejlesztési együttműködési eszközben is.

Területi és tematikus programok

Nagyon is indokolt a fejlődő országok különféle csoportjai közötti nagyobb különbségtétel. Ma a fejlesztési együttműködési eszköz nem feltétlenül a legmegfelelőbb eszköz több közepes jövedelmű ország, különösen azok számára, amelyek magukat már feltörekvő donorként állítják be. Ennek azonban nem szabad a fejlődő ország fogalma tekintetében egyoldalú döntéseket eredményeznie, a fogalom meghatározásának nemzetközi egyetértéssel továbbra is az OECD/DAC előjogát kell képeznie. Az előadó véleménye szerint azt, hogy a jövőbeni eszköznek továbbra is ki kell terjednie a DAC listáján szereplő, az eszköz földrajzi alkalmazási körébe tartozó összes fejlődő országra, az is indokolja, hogy az új feltörekvő donorországok lakossága jelentős arányban továbbra is mélyszegénységben él.

Minden tematikus programról beigazolódott annak jelentősége, de szükség lehet némi célkorrekcióra az új kihívások (élelmiszerválság; az éghajlatváltozás; törékeny helyzetű államok különleges igényei) tükrében.

A nem állami szereplőknek és a helyi hatóságoknak szóló program tartósan alulfinanszírozottnak és túl sokszor kérvényezettnek bizonyult; ezt a jövőbeli eszköz esetében korrigálni kell. Ezen túlmenően a nem állami szereplők szerepkörének és a támogatási módozatoknak a meghatározásában tükröződnie kell majd a most folyó strukturált párbeszéd eredményeinek is.

Az uniós támogatás programozási eljárásai

Az új fejlesztési eszköz keretében történő programozás vezérelvét a koordinációnak és a munkamegosztásnak kell képeznie. Az európai stratégiai dokumentumok elképzelését kiemelt fontosságú kérdésként kell továbbvinni. Ezekbe fel kell venni egy külön fejezetet a támogatás hatékonyságáról, amely megadja az e célból hozandó intézkedéseket is, valamint egy donormátrixot és egy millenniumi fejlesztési célokra vonatkozó mátrixot annak érdekében, hogy biztosított legyen az átláthatóság a Bizottság által választott beavatkozás tekintetében.

A területi programozás most az EKSZ feladata, a fejlesztési biztos felelőssége alatt és a DG DEVCO-val együttműködésben. Az EKSZ célkitűzéseit és összetételét tekintve és a fejlesztési együttműködési eszközzel szerzett múltbeli tapasztalatokra figyelemmel valós annak a kockázata, hogy a külpolitikai érdekek háttérbe szorítják a fejlesztési célkitűzéseket. Ezért döntő fontosságú az olyan eljárások és struktúrák létrehozása, amelyek védik a fejlesztést mint autonóm, saját egyedi célokkal rendelkező szakpolitikai területet.

A demokratikus szakadék áthidalása

A 2013 utáni fejlesztési együttműködési eszköz tekintetében a Parlamentnek lehetőséget kell kapnia az uniós fejlesztési politika sajátosságának megvédésére azáltal, hogy a Tanáccsal egyenjogú félként ellenőrzi a stratégiai programozási döntéseket. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok eljárásának alkalmazásával kell meghozni különösen azokat az általános célkitűzésekre, a prioritási területekre és a várt eredményekre, valamint a pénzeszközök kiutalására vonatkozó döntéseket, amelyek megfelelnek az EUMSZ 290. cikkében foglalt kritériumoknak.